

יבמות נח

עניין: ונקה האיש מעון

חסד לאברהם מעין השני נהר סה

ואחר שהקדמנו זו נשכיל המאמרים הנוכחים, וז"ל במסכת סוטה אמר ר' שמואל בר יצחק כד פתח ריש לקיש בסוטה אמר הכי אין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו שנאמר כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים, אמר רבה בר בר חנא אמר ר' יוחנן קשה לזווגן כקריעת ים סוף שנאמר אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות, אל תקרי מוציא אלא כמוציא, איני והאמר ר' יהודה אמר רב מ' יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני שדה פלוני לפלוני, לא קשיא הא בזיווג ראשון הא בזיווג שני, עכ"ל. והנה להיות ענין הסוטה מעשיה מקולקל ערות דבר שמפריד בת זוגו מתחת בעלה, אילו היה הדבר מתקן על ידי גט היה הזיווג מתבטל מעיקרו ונפש זו מובדלת מבעלה, ולכן טוב לתקנה על ידי מי סוטה שאם טהורה היא הרי טהור עם טהורה, ואם טמאה היא והוא טמא אין המים בודקין כדפירשו רבותינו ז"ל ונקה האיש מעון וגו' ולכך טמא עם טמאה, אבל אם טהור הוא והיא טמאה המים הורסים בניינה וחוזרת ונבנית פעם ב' והיא באה לידו בסוף או מתה בעוונה ושם ממתנת לו הכל כפי גזירת חבמתו יתברך, ולכך כי פתח ריש לקיש בסוטה אמר הכי לתת טעם הענין כדפי' אין מזווגין אשה לו לאדם אלא לפי מעשיו דהיינו טהור עם טהורה או טמא עם טמאה שנאמר כי לא ינוח וגו' והיינו טעמא דסוטה כדפי'.

צדקת הצדיק

[נח] **בדבר** שהאדם נקי ממנו ואין לו שום נגיעה ותאוה נקרא צדיק לאותו דבר, [וכדרך שכתב הרשב"א בנדה (יד.) לענין גמלין – כולם רשעים, ובסוף קידושין (פב.) איתא רובן כשרים²¹, דלגבי זה רשעים ולגבי זה כשרים.] לענין שעליו הכתוב אומר לא יאונה לצדיק כל און באותו דבר. ולכך השוגג נקרא חוטא וצריך כפרה, שמאחר שהאלהים אינה לידו הוא לאות כי עדיין איננו נקי. ובסוטה (כח.) בזמן שאין האיש מנוקה מעוון אין המים בודקין את אשתו [ולכן תני גזיר ואח"כ סוטה עיין ריש סוטה²², כלומר שיהיה הוא תחילה מנוקה מעוון] כדי שיבא לו בירור מן השמים לשמרו מעבירה. וכן דרשו רז"ל כי כשלת בעוונך – באו לך מכשולים בעוונך, ומן המכשולים שאירעו לאדם יוכל לדעת דברים שאינו נקי מהם עדיין במעמקי לבו. ואמרו ז"ל (בר"ר פמ"א) על לוט מי שלהוט אחר בולמוס של עריות, סוף שמאכילין אותו מבשרו. ולפעמים המכשולים במכוון, כדי לעוררו על ידי כך שישוב על אותו דבר.

[ס] **כל** מיני צער ויסורין שיש לאדם על ידי אדם אחר, בין מדעתו בין שלא מדעתו רק בגרמא דיליה נגרם צער לאחר, וכן אפילו מוכיחו ועל ידי זה מצטער, הוא הרצועת מרדות לו על עונו. [כי גם הבושה והצער שיש לאדם בעונו כשמוכיחין אותו גם זה הוא ליסורין על עונו.] ולכן יש לאדם ליהרהר שיהיה הוא (המוכיח) נקי בזה, וכמו שנאמר ופקדתי את דמי יזרעאל על בית יהוא, וכן נאמר גבי בעשא עיין שם ברש"י²³. ולכן נאמר התקורשו וקושו קשוט עצמך תחילה ואח"כ קשוט אחרים (ב"מ קז.) דבלאו הכי נענש על כך. ויסורין הבאים לאחר על ידו שלא מדעתו, אין הקב"ה מביאם אלא על ידי מי שנקי בדבר, כי אין הקב"ה רוצה להביא תקלה לאיש מישראל. [אם לא שגם לו יש משפט בזה, שיקבל העונש על מה שנענש זה על ידו, על דרך שאמרו במכות (י:) הקב"ה מזמינם לפונדק זה כו' וזה כו'²⁴] ולכן אמרו

בסוטה כשאין האיש מנוקה מעוון אין המים בודקין אשתו.